

19.2.2014

Taiteen perusopetuksen rakenteita kehitettävä ja saavutettavuus turvattava koko maassa

Aluehallintovirastot ovat arvioineet taiteen perusopetuksen alueellista saavutettavuutta. Arviointi kertoo, että taiteen perusopetuksen tarjonnassa, kysynnässä ja saavutettavuudessa on merkittäviä maakunnittaisia eroja. Opetusta järjestäviä oppilaitoksia on Manner-Suomessa yli 900, mutta opetus keskittyy eteläiseen Suomeen. Opetettavista taiteenaloista ylivoimaisia ovat musiikki, kuvataide ja tanssi. Audiovisuaalisen taiteen ja arkkitehtuurin opetusta on tarjolla vähän. Taiteen perusopetuksen piirissä on tällä hetkellä vain noin 12 prosenttia pääasiallisesta kohderyhmästä, eli 2–19-vuotiaista lapsista ja nuorista. Poikia on oppilaista vain joka neljäs.

Taiteen perusopetus on oma koulutusmuotonsa. Sen on noudatettava koulutuksen järjestäjän hyväksymiä opetussuunnitelmia, jotka perustuvat Opetushallituksen taiteenaloittain päättämiin opetussuunnitelman perusteisiin. Opetussuunnitelmissa määritellään opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt, ja ne voivat lain mukaan sisältää erilaajuisia oppimääriä. Taiteenaloja on yhdeksän: musiikki, tanssi, kuvataide, käsityö, teatteritaide, sirkustaide, sanataide, arkkitehtuuri sekä audiovisuaalinen taide.

Yli 85 prosenttia kunnista järjestää taiteen perusopetusta. Lähes puolet opetusta järjestävistä oppilaitoksista on kuntien, runsas kolmannes rekisteröityjen yhteisöjen ja viidennes yksityisten yrittäjien ylläpitämiä.

Oppilaista 44 prosenttia opiskelee taiteenalaa laajan oppimäärän mukaan, yleisen oppimäärän mukaan opiskelevia on 26 prosenttia. Varhaisiän kasvatuksen oppilaita on 30 prosenttia. Aikuisten osuus taiteen perusopetuksessa on noin kuusi prosenttia. Opetukseen osallistuvista vain joka neljäs on poika. Tanssia ja käsitöitä harrastavat pääosin tytöt.

Maakuntien välillä on merkittäviä eroja taiteen perusopetuksen saavutettavuudessa. Uudellamaalla kaikki taiteen perusopetuksen tasot ovat yli 90-prosenttisesti saavutettavissa 10 kilometrin etäisyydellä, muualla maassa luku on alhaisempi. Maakuntien väliset erot ovat huomattavasti pienemmät, mikäli saavutettavuutta tarkastellaan 30 kilometrin etäisyydellä. Suurimmassa osassa maakuntia saavutettavuus on tällöin yli 90 prosenttia. Lappi jää kuitenkin ainoana maakuntana alle 90 prosentin saavutettavuusluvun kaikilla taiteen perusopetuksen tasoilla.

Opetuksen rakenteita ja sisältöjä kehitettävä

Taiteen perusopetuksella ja taidekasvatuksella on merkittävä rooli lasten ja nuorten elämässä. Ne aikaansaavat elämyksiä, kasvattavat itsetuntoa, kehittävät sosiaalisia suhteita ja ehkäisevät syrjäytymistä.

Taiteen perusopetus tulee säilyttää omana koulutusmuotonaan, mutta sen rakenteita on kehitettävä ja oppimäärien joustavuutta lisättävä. Eri taiteenalojen uusiin toimintakulttuureihin sekä monipuolisiin opetussisältöihin ja -menetelmiin on panostettava. Taiteen perusopetuksen suunnitelmallista tilastointia, seurantaa, arviointia ja tutkimusta on kehitettävä eri tahojen yhteistyönä.

Monipuolisilla opetussisällöillä ja opetusmenetelmillä kannustetaan lapsia ja nuoria osallistumaan taiteen perusopetukseen. Erityisesti poikia tulisi saada toimintaan enemmän. Yhteistyötä oppilaitosten kesken sekä muiden toimijoiden kanssa on lisättävä. Mukaan on saatava kouluja sekä eri alojen harrastajia ja ammattilaisia.

Taiteen perusopetuksen saavutettavuus on turvattava yhdenvertaisesti kaikille lapsille ja nuorille eri taiteenaloilla koko maassa. Huomiota on kiinnitettävä erityisesti taiteenaloihin ja maantieteellisiin alueisiin, joissa opetusta on tarjolla vähän tai ei lainkaan.

Julkaisu:

[Taiteen perusopetuksen alueellinen saavutettavuus 2012. Aluehallintovirastojen peruspalvelujen arviointi \(PDF\)](#)

Lisätietoja:

Erikoissuunnittelija, KM Tiina Mäkitalo, 0295 016 173, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Erikoissuunnittelija, KTM Raija Kinnunen, 0295 018 078 Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Tarkastaja, YTM Matti Koskela, 0295 016 913, Itä-Suomen aluehallintovirasto

Ma. johtaja, KM Veijo Kosola, 0295 017 570, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Opetustoimen ylitarkastaja, KM Pentti Nikkinen, 0295 018 570, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Erikoissuunnittelija, KM Marjatta Tarkiainen, 0295 017 386, Lapin aluehallintovirasto

Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@avi.fi